

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 242/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

244/2009. (VIII. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos panaszos**¹ 2009. április 17-én előterjesztett **panaszát** a 2009. augusztus 26-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos a 2009. április 14-én vele szemben foganatosított rendőri intézkedés miatt terjesztette elő panaszát, amellyel kapcsolatosan az alábbiakat adta elő.

A panaszos a fenti napon 21 óra 15 perc körüli időben Budapest V. kerületében, a Báthory utcán gyalog haladt a Batthyány örökmécses irányába, és fényképezte „az utcán zajló eseményeket”. Az utcában sok, védőöltözetet viselő rendőr volt jelen. A panaszost hátulról megszólította a ... azonosító számot viselő rendőr, és az intézkedés megkezdésére előírt formaságok mellőzésével így szólt: „Uram, igazolványt legyen szíves... Az archívumban már megvan a képem?” – majd felszólította a panaszost,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

hogy a táskáját pakolja ki. A panaszos sérelmezte, hogy minderre egy erősen szennyezett, madárürülékes ablakpárkányon kellett sort kerítenie.

A ... azonosító számú rendőr a panaszos személyes adatait mások által is hallhatóan rádión továbbította, miközben a ... azonosító számot viselő rendőr folyamatosan kamerázta az intézkedéseket, felvételt készített a panaszosról és a táskája tartalmáról. Az intézkedéseknél jelen volt a ... sisakszámot viselő rendőr is.

Az intézkedések végeztével a panaszos a ... azonosító számú rendőrtől többször megkérdezte nevét, azonosító számát, rendfokozatát, szolgálati helyét és az intézkedések okát, azonban erre választ nem kapott.

A panaszos az ismertetett eljárást emberi és alkotmányos jogai durva megsértésének, személyes adatai jogellenes kezelésének tartja, ezért kéri a Testületől a történetek kivizsgálását.

Kéri továbbá a vele „kapcsolatosan készített” videofelvétel, illetve a környező térfelügyelő kamerák által készített felvételek beszerzését.

II.

1) A Testület a panasz kivizsgálásához szükséges információk beszerzése érdekében megkereséssel fordult Budapest Rendőrfőkapitányához, aki válaszlevelében az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A kérdéses időszakban fokozott ellenőrzés nem volt elrendelve, több szervezet és magánszemély által bejelentett rendezvények biztosítása céljából tartózkodtak a helyszínen rendőri erők.

A panaszossal szemben az általa megadott helyen és időben a ...-os azonosító számot viselő r. törzsszázlós mint csoportvezető, a ...-as azonosító számú B. A. r. őrmester és Sz. G. r. őrmester (...-es sisakszám) intézkedett.

A rendőrök előadták, hogy a Budapest V. kerületi Kossuth tér – Alkotmány utca – Vértanúk tere környékén láttak el (a demonstrációkhoz kapcsolódóan) feladatokat. Mivel a rendezvényeken több esetben érte a rendőröket támadás, azok békés jellegüket elvesztették, „tömegkezelési és tömegoszlatási feladatok végrehajtása vált szükségessé”. Ezeket követően, a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) Biztosítási Törzs utasítása alapján került sor a környéken tartózkodó személyek – köztük a panaszos – igazoltatására. A rendőrök szerint tőlük azonosító számukat senki nem kérte, intézkedéseikkel szemben panaszt senki nem jelentett be.

A rendőri intézkedések jogalapjaként a rendőrség hivatkozott a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 1. § (1) bekezdésére, a 29. § (1), (3), (4) és (6) bekezdéseire, a 42. § (1)-(3), (4) és (6) bekezdéseire, továbbá a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban:

Szolgálati Szabályzat) 4. § (1)-(2) bekezdéseire, 40. § (1)-(3) bekezdéseire, valamint a 41. § (1)-(2) bekezdéseire. Az azonosítás kapcsán az Rtv. 20. § (1)-(4) bekezdéseit jelölték meg.

A BRFK válaszlevele szerint „az intézkedő rendőrök elmondták, hogy intézkedéseiket minden esetben a vonatkozó szabályoknak megfelelően hajtották végre. [A panaszos] maga is elismeri, hogy a környezetében található valamennyi rendőr jelvényt, vagy sisakazonosítóját ismerte, valamint azt is, hogy az őt rendőri intézkedés alá vonó rendőrt már több esetben látta, őt régebről ismerte, így olyan körülmény a kivizsgálás során nem került megállapításra, mely a panaszos állítását alátámasztotta volna.”

A panasszal kapcsolatban a BRFK levele megjegyezte, hogy a panaszos a biztosításban részt vevő rendőröket „több alkalommal provokatív jelleggel, közvetlen közélről (5-10 cm-es távolságból) fényképezi, mely képek több szélsőséges honlapon [...] is megjelennek a későbbiekben.”

A panaszossal szemben további intézkedés nem vált szükségessé, eljárás vele szemben az igazoltatást követően nem indult.

Az intézkedésről videofelvétel nem készült.

A rendőrségi iratok szerint az igazoltatás helyszínére nem volt demonstráció bejelentve, ott rendezvény nem zajlott, így az intézkedés nem érinthette a panaszos békés gyülekezéshez való jogát.

2) A rendőrség megküldte a Testületnek az igazoltatásról készült RK-lapot is, amelyen a panaszos személyi adatain, az igazoltatás helyén és idején kívül értékelhető információ nem szerepelt, a cselekmény leírása rovatban konkrét tényleírás nem, csupán egy kódszám (12:0) található.

3) A panaszolt eseményekkel kapcsolatos, tisztázatlan kérdések megválaszolása érdekében a Testület 2009. július 10-én újabb megkeresésben fordult Budapest rendőrfőkapitányához. A BRFK Hivatalvezetője a Testületet válaszlevelében az alábbiakról tájékoztatta.

2009. április 14-ére több személy és szervezet jelentett be rendezvényt Budapest különböző pontjaira. A rendezvények rendőri biztosítása a 188-1/29/2009. TÜK számon jóváhagyott biztosítási terv alapján zajlott.

A panaszos által sérelmezett események kapcsán a válaszlevél G. L. rendezvényét említi, amely a bejelentése szerint 2009. április 14-én 17 órától 19 óráig zajlott Budapest V. kerületében, a Kossuth tér 4. szám alatt lévő Miniszterelnöki Hivatal parkolójában. A levél mellékleteként csatolt iratokból megállapítható, hogy a rendezvény napján G. L.-t egy kézzel írott bejelentésben a Vártnók terére módosította a rendezvény helyszínét.

A rendezvényt biztosító rendőri erők 16 óra 33 perckor észlelték, hogy a rendezvényen részt vevő tömeg ellenségessé vált, a résztvevők felborították a rendőrségi fémkordont, és különböző tárgyakat kezdtek dobálni a biztosítást végző rendőri erők felé. A tömeget ekkor a rendezvényhez tartozó színpadról felszólította egy személy a békés részvételre, aminek hatására a tömeg megnyugodott.

16 óra 53 perckor a rendbiztosok felvették a kapcsolatot a rendezvény főszervezőjével, és arról tájékoztatták, hogy ha a rendezvény elveszíti a békés jellegét, és a rendet a rendezők nem tudják fenntartani, a rendőrség intézkedéseket foganatosít.

Mivel a rendőrség ezt követően is tapasztalta a tömeg ellenséges megnyilvánulásait, a rendbiztosok 17 órakor ismételten felhívták a rendezvény főszervezőjének figyelmét, hogy amennyiben rendezői útján nem tudja helyreállítani a rendet, nyilvánítsa a rendezvényt befejezettnek. Ezt követően a bejelentő felszólította a tömeget, hogy üljenek le, és úgy folytassák a demonstrációt. Ennek hatására a tömeg egy része valóban leült.

17 óra 30 perckor a főszervező a tömegnek bejelentette, hogy Bajnai Gordon miniszterelnökké választása miatt spontán demonstrációként folytatja tovább a rendezvényt.

18 óra 28 perckor a rendbiztosok tájékoztatták a főszervezőt, hogy magaratásával szabálysértést valósít meg, és közölték vele annak következményeit.

18 óra 45 perckor a rendőrség kihangosítón keresztül felszólította a főszervezőt, hogy mivel rendezvénye többször is elveszítette békés jellegét, fejezze be az általa spontánnak minősített demonstrációt, a résztvevők pedig hagyják el a helyszínt, figyelmeztetett továbbá, hogy igazoltatásokat fognak végrehajtani. Mivel a felszólítás következtében a tömeg fellépése nem változott, a rendőrség megkezdte az igazoltatásokat, ám ennek ellenére a mintegy 400-500 fős tömeg továbbra is a helyszínen maradt.

18 óra 56 perckor megjelent a helyszínen a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselőjében dr. Morvai Krisztina és Vona Gábor, és az előbbi személy beszédet mondott. Ezzel kapcsolatosan a Mozgalom sajtófőnöke közölte a rendbiztosokkal, hogy kampányrendezvényt tartanak, míg a főszervező jelezte, hogy ő továbbfolytatja a spontán demonstrációt.

20 óra 26 perckor egy személy ismét megtámadta a rendőrségi kordont, és a tömeg hangulata újfent ellenségessé vált. A rendőrség megállapítása szerint a rendezvény elveszítette békés jellegét.

20 óra 31 és 34 perc közötti időben többször, ismételten felszólította a tömeget a helyszín elhagyására és a jogellenes magatartás megszüntetésére. Szintén több alkalommal felhívták a szervezőt arra, hogy a rendezők útján állítsa helyre a rendet, a rendezvényt nyilvánítsa befejezetté, és kérje a tömeget a helyszín elhagyására. Ennek a

szervező nem tett eleget, a rendezvényt tovább tartotta, sőt a színpadon, hangosbemondón keresztül vonta a kétségbe a rendőrségnek a békés jelleg elvesztésével kapcsolatosan tett megállapításait.

20 óra 51 perckor a demonstrálók ismét megtámadták a rendőrségi kordont. Erre válaszként a rendőrség a kordonnak támadó személyekkel szemben kényszerítő eszközöket alkalmazott, és megkezdték a helyszínen lévők igazoltatását.

20 óra 56 perckor a kihangosítás megszűnt, és megkezdődött a technikai bontás.

A fent leírt eseményeket követően, 21 óra 15 perckor került sor a panaszos igazoltatására.

A válaszevélbe foglalt rendőri álláspont szerint az említett demonstráció feloszlására a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 14. §-ának (1) bekezdése alapján, jogszerűen került sor arra tekintettel, hogy a rendezvény elveszítette békés jellegét. Formális, az Rtv. 59. §-a szerinti tömegoszlásra ugyanakkor azért nem került sor, mivel a jelenlévők szétoszlását az Rtv. 29-a szerinti igazoltatásokkal és ruházátátvizsgálásokkal is elérték.

A válaszevélben kifejtett álláspont szerint a fenti intézkedések foganatosítása során a rendőrség tiszteletben tartotta az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményét, hiszen a rendőrök a tömegoszlítás keretében alkalmazható eszközök és intézkedések közül elsőként a legenyhébb igazoltatásokat és ruházátátvizsgálásokat hajtottak végre.

A BRFK Hivatalvezetője levelében jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak minősíti továbbá a panaszossal szemben végrehajtott intézkedéseket is tekintettel az előbbi megállapítására, valamint arra, hogy a békés jellegét elvesztett rendezvény helyszínét a panaszos nem kívánta elhagyni.

Tájékoztat továbbá a levél arról, hogy a sérelmezett intézkedésről felvételekkel a BRFK nem rendelkezik, továbbá, hogy az RK lapon szereplő 12:0 kódszám jelentését nem tudják beazonosítani.

4) BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési osztályának vezetője a Testület ismételt megkeresését követően telefonon meghallgatta az érintett rendőröket a Testület által feltett kérdésekkel kapcsolatban. Az erről készített feljegyzés (amelyből kiderül, hogy a panaszossal szemben intézkedő negyedik rendőr a ...-es azonosítószámot viselő Cs. A. r. őrm. volt) azt tartalmazza, hogy az elrendelt igazoltatások és ruházátátvizsgálások oka az volt, hogy a 20 óra 50 perc körül a rendőrökre támadó személyek a támadáshoz használt tárgyakat, eszközöket a ruházatuk alá, illetve a csomagjaikba rejtették, majd e tárgyakat onnan elővéve dobálták meg a rendőröket, illetve támadtak a kordonra. Alapvető közbiztonsági érdek ezen személyek kiszűrése a demonstrációk helyszínén és közelében.

A feljegyzés szerint a panaszost a rendőrök egy olyan csoport tagjaként igazoltatták, amely távozóban volt egy, a békétlensége miatt feloszlott rendezvényről.

Az igazoltatás formásaival kapcsolatban a feljegyzés a következőket rögzíti: az eljáró rendőrök a nap folyamán többször intézkedtek jogsértéseket elkövető személyekkel, csoportokkal szemben. A biztosítási feladatok ellátása során gyakran előfordul, hogy egy békésnek látszó csoport a rendőri intézkedés megkezdése miatt hirtelen agresszívvá válik. Ezért indokoltnak látták a Szolgálati Szabályzat 4. § (2) bekezdését alkalmazni, amely szerint ha az előírt közlések foganatosítása, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni. Mivel az intézkedést foganatosító rendőrökön az azonosító szám jól látható volt (hiszen azt a panaszos is fel tudta jegyezni), és külön azonosítást az igazoltatott csoport egyik tagja sem kért tőlük, az intézkedés befejeztével az igazoltatottakat azonnal újukra bocsátották.

A feljegyzés szerint az egység parancsnoka az intézkedés megkezdése előtt megadta a szükséges tájékoztatást az intézkedés okára és céljára nézve, amennyiben ezt a panaszos a csoport tagjaként nem hallotta, az nem róható fel az eljáró rendőröknek.

Azt a meghallgatott rendőrök egyhangúlag cáfolták, hogy az intézkedés oka az lett volna, hogy a panaszos felvételeket készített róluk.

A feljegyzés szerint a rendőrök nem emlékeztek, hogy az adott intézkedésről készült-e rendőrségi felvétel.

A 12:00-s kódszámmal kapcsolatban az osztályvezető sem tudott érdemi információval szolgálni.

III.

A Testületnek a panaszbeadványban kifogásolt körülményeknek megfelelően állást kellett foglalnia az igazoltatás és csomagátvizsgálás jogalapját, formáit, valamint a tájékoztatást és a videofelvétel készítését illetően.

1) Az Rtv. 29. § (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében kell megállapítani. A közrend és közbiztonság védelme szempontjából elfogadható indok, hogy a rendőrök igazoltatják egy olyan rendezvényről távozó csoport tagjait, vagy akár önálló személyeket, amelyet azért kellett feloszlítani, mert békétlenné vált. Különösen igaz ez annak fényében, hogy mind a Vértanúk terén tartott rendezvény, mind a közelben megtartott Alkotmány utcai demonstráció során történt már korábban, a délután folyamán is rendbontás, így nem lehetett kizárni, hogy a rendezvény egyes résztvevői folytatni kívánják a jogsértő cselekményeket.

Erre való tekintettel a Testület elfogadta, hogy a panaszos igazoltatásának megvolt a megfelelő jogalapja.

2) Ugyanerre a következtetésre jutott a Testület a csomagátvizsgálás kapcsán is.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint „a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt [...] a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása [...] szükségessé teszi.” (Tekintettel arra, hogy az Rtv. 97. § (1) bekezdés b) pontja értelmében ruházatnak minősül az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló csomag is, így ez a felhatalmazás a csomag átvizsgálására is vonatkozik.)

A közrendet, közbiztonságot fenyegető veszély szükséges mértékű gyanúja a nap korábbi eseményei alapján a pár perccel korábban békétlenné vált és felozlatott rendezvény kapcsán aggálytalanul megállapítható volt, így a panaszos csomagjainak átvizsgálása is megfelelő jogalappal történt.

3) Az intézkedések foganatosításának módjával kapcsolatban a Testület az alábbi következtetésekre jutott. A panaszos és a rendőrök ellentmondó nyilatkozatai, valamint a kérdés eldöntését lehetővé tevő objektív bizonyítékok és külső körülmények hiánya miatt a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy elhangzott-e az egység parancsnoka részéről az intézkedés okára és céljára vonatkozó tájékoztatás, ezért ebben a tekintetben jogsértés nem volt megállapítható.

A panaszos azon elmondását, hogy a rendőrök nem azonosították magukat az intézkedés megkezdésekor, a rendőrök sem vitatják. Az általuk felhozott indok, miszerint a kiélezett helyzetben az intézkedés sikeres lefolytatásának érdekében tekintettek el a szükséges közlésektől az intézkedés elején, a fenti körülményekre tekintettel elfogadható a Testület számára.

Nem tud azonban a Testület eltekinteni attól, hogy ilyen esetekben az azonosításhoz szükséges adatok utólagos közlés kötelező előírás, amely nem tehető függővé attól, hogy erre vonatkozóan elhangzik-e kérdés, vagy sem. Az Rtv. 20. § (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – *köteles* nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ugyanezt erősíti meg a Szolgálati Szabályzatnak a rendőrök által is hivatkozott 4. § (2) bekezdése, amelynek értelmében ha a kötelező közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően *kell* megtenni.

Megállapítható tehát, hogy ebben a vonatkozásban a rendőrök nem az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat követelményeinek megfelelően jártak el. A Testület töretlen gyakorlata szerint a rendőrök azonosíthatóságára vonatkozó és így az esetleges

jogsértésekkel kapcsolatos állampolgári panaszok benyújtását elősegíteni hivatott jogszabályi rendelkezések megsértése a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét jelenti, a Testület tehát ebben a vonatkozásban megállapított alapjogsérelmet.

Mivel azonban a panaszos megismerhette azokat az adatokat, amelyek alapján panaszjogával hatékonyan élhetett, a Testület a jogsérelmet csekély fokúnak értékelte.

4) A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedésről rendőrségi felvételek készültek, a felvételeket kezelő egység – a BRFK Értékelő és Elemző Osztálya – szerint azonban ilyen felvételek nem találhatók a rendőrségnél. A Testület ezért ebben a kérdésben nem tudott állást foglalni.

IV.

A Testület a fentiek szerint tehát a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét állapította meg, és a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően a panasz – Rtv. 93. § (2) bekezdése szerinti – áttételéről döntött.

Budapest, 2009. augusztus 26.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes,
testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

előadó testületi tag

A Testület az állásfoglalását az alábbiakra figyelemmel hozta:

- BRFK Hivatalvezetőjének 2009. július 31-én kelt, 01000-105-416/8/2009. számmal ellátott válaszlevele (6 lap),
- a panaszos igazoltatásáról kiállított RK-lap (1 lap),

- BRFK Hivatalvezetőjének 2009. július 31-én kelt, 01000-105-416/13/2009. P. számmal ellátott válaszevele (3 lap),
- a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési osztályának vezetője által 2009. július 26-án írt, 01000/555252/2009/id. számmal ellátott levél (2 lap).

Független Rendészeti Panasztestület